

Kansallinen Lääkeinformaatioverkosto 2024–2026

Luotettava lääkeinformaatio on käyttäjälähtöistä ja oikein suunnattua -työryhmä, kokous 1/2024

Aika: Tiistaina 23.1.2024 klo 14.00–15.30

Paikka: Microsoft Teams -kokous

Kokouksessa läsnä:

Essi Kariaho, puheenjohtaja	Pharmaca Health Intelligence Oy
Minna Nissilä, sihteeri	Orion Oyj
Kristiina Airola	Duodecim Oy
Piia Rannaheimo	Fimea
Jouko Savolainen	Itä-Suomen yliopiston apteekki
Ville Valkonen, Raimo Ojala	Kliinisen Farmasian Seura
Hanna Manninen	Kuluttajaliitto
Erja Niemi	Pirkanmaan hyvinvointialue, sairaala-apteekki
Auri Sääsکیلähti, Eveliina Manninen	Suomen Farmasian Opiskelijajärjestöt ry
Elina Ottela	Suomen lähi- ja perushoitajaliitto SuPer ry
Ville-Matti Mäkinen	Suomen Proviisoriyhdistys ry

MUISTIO

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja Essi Kariaho avasi kokouksen ja toivotti työryhmän jäsenet tervetulleiksi. Alkuun pidettiin esittelykierros; Suomen Farmasian Opiskelijajärjestöt ry:n edustajat olivat ensimmäistä kertaa mukana.

Kuluttajaliiton Hanna Manninen oli viimeisen kerran mukana, Julia Lumijärvi palaa hänen tilalleen 1.3.2024 alkaen palattuaan perhevapaalta.

2. Esityslistan hyväksyminen

Hyväksyttiin kokouksen esityslista esityksen mukaan.

3. Työryhmän toimintakertomus 2021-2023

Hyväksyttiin työryhmän toimintakertomus (Liite 1). Se lähetetään Päivi Kivirannalle 24.1.2024. Viime kokouksessa käsiteltiin ja hyväksyttiin toimintakertomukseen on lisätty Fimealta saadut analytiikkatiedot. Verkoston työryhmien toimintakertomukset käsitellään koordinaatioryhmän kokouksessa 5.2.2024.

4. Työryhmän toimintasuunnitelman toimenpiteiden ja kehittämisprojektien jatkaminen tai aloittaminen 2024

Koordinaatioryhmän joulukuussa hyväksymä Toimintasuunnitelma 2024 (Liite 2):

- käydään läpi viime kaudelta jatkuvien toimenpiteiden tilanne ja
- vahvistetaan/suunnitellaan pienryhmät/vastuuhenkilöt uusille toimenpiteille ja kehittämisprojekteille

Mahdollinen Lääketietovarantoon liittyvä jatkotyö / Piia Rannanheimo. Tiekartta-kokonaisuutta valmistellaan STM:ssä. Linjauspäätös ministeriöstä on tulossa aikatauluarvion mukaan tämän kevään aikana.

Tiedon tuottaminen ajankohtaisista ja tarpeellisista aiheista lääkkeiden käyttäjille: Biologiset lääkkeet ja biosimilaarit & apteekkien lääkevaihto. Pienryhmään lupautuivat Kristiina Airola, Jouko Savolainen ja Eveliina Manninen. Henna Kyllöstä ehdotetaan mukaan. Pienryhmä tiedottaa Päivi Kivirantaa Fimeasta, ja tiedustelee, tuleeko joku Fimeasta mukaan työhön.

Digitaalisten hoitopolkujen ja niillä hyödynnettävien työkalujen kehittäminen: Lääketieto digitaalisissa hoitopoluissa ja terveyssovelluksissa. Ville-Matti Mäkinen jatkaa pienryhmässä. Hanna Manninen on ollut mukana ja Julia Lumijärvi jatkaa Hannan tilalla palattuaan perhevapaalta 1.3.24. Raimo Ojala ja Auri Sääskilahti tulevat mukaan pienryhmään.

Todettiin, että aihe on laaja ja rajautuu, kun alkukartoitustyö on edennyt riittävästi. Esim. terveyssovelluksia on monenlaisia, joten ryhmässä todennäköisesti aloitetaan niistä, jotka liittyvät lääketietoon ja lääkkeisiin, mutta voidaan sivuta myös lääkehoitoja tukevia (lääkkeettömiä) terveyssovelluksia. Asiaa lähestytään sekä asiakkaan että terveydenhuollon ammattilaisten näkökulmasta sekä kiinnitetään huomiota mm. tiedon ja tiedonlähteiden laatuun. Aihe voisi sopia myös opinnäytetöihin jatkossa. Tavoitteena on saada alkukartoitus valmiiksi vuoden 2024 aikana.

Ville-Matti Mäkinen on tutkinut aiheesta kirjoitettuja tieteellisiä artikkeleita alkukartoitusta varten. Ryhmään toivotaan regulaatioihin perehtyneen osallistumista, mm. Lääke-markkinoinnin eettiset ohjeet ja niiden valvonta olisi huomioitava. Pienryhmään otetaan mahdollisesti lisävoimia seuraavassa vaiheessa, myös farmaseuttinen näkökulma on oleellinen.

Laadukas lääkeinformaatio -materiaalien seuraava päivitys on suunniteltu ensi vuoteen 2025. Ne ovat saatavilla Fimean sivuilla, ja latauskertoja on Sairaala-farmasian ammattilaisten keskeisiä lääketiedon lähteitä ja työkaluja -materiaalin kohdalla yli 300. Lääkäreiden ja hoitajien materiaalien latauksia on vajaa sata. Apteekkilaisten tiedonlähteiden osalta latauskerroista ei ollut saatavilla tietoja teknisistä syistä johtuen.

Tehokas ja toimiva lääkeinformaatio hoitoketjun eri vaiheissa -tarkistuslista julkaistaan suunnitellusti Lääkehoidon päivänä 14.3.2024 ja Raimo Ojala esittelee tarkistuslistan päivän tapatumassa. Ville Valkonen kertoi, että tarkistuslista on hyväksytty edellisessä koordinaatiotyöryhmän kokouksessa ja toimitettu Fimean viestintään. Tarkistuslistassa on kaksi osaa, ammattilaisen ja potilaan näkökulma. Kieliversiona on toistaiseksi suomi ja muita kieliä selvitetään Fimean toimesta. Tarkoitus on linkittää tarkistuslistan yhteyteen vielä listaus luotettavista lääkeinformaation lähteistä.

Pienryhmässä ovat olleet Raimo Ojala, Ville Valkonen, Jukka K. Korpela, Elina Ottela ja Jouko Savolainen. Todettiin, että työryhmän osallistujien omien organisaatioiden ja potilasorganisaatioiden kautta tiedon levittäminen on tehokasta, ja kaikkia kehoitetaan tiedon jakamiseen mahdollisimman laajasti. Keskusteltiin myös mahdollisuudesta jalkauttaa materiaali sairaala-apteekkien osastofarmaseuttien kautta.

Hyvinvointialueiden resurssimuutosten myötä kyselytutkimuksen tai selvitystyön toteuttaminen käytössä olevista lääketietokannoista ja -palveluista hyvinvointialueilla / Pienryhmässä ovat Piia Siitonen, Kristiina Airola ja Ilona Niittyneen. Pienryhmä ei ole vielä kokoontunut, joten käsitellään seuraavassa kokouksessa.

Lääkkeiden ympäristövaikutukset: Jatkotyö edellisen kolmivuotiskauden jälkeen: Kansainvälinen julkaisu aiheesta Lääkelaastareiden hävityskäytännöt ja tiedonsaanti / Outi Lapatto-Reiniluoto, Piia Siitonen, Henna Kyllönen. Pienryhmästä ei ollut edustajia paikalla, joten käsitellään seuraavassa kokouksessa.

Helsingin Yliopiston uuden kestävän kehityksen professuurin tilanteesta/aikataulusta ei ollut tietoa.

Kehitysprojekti/toimenpide tekoälyn, kuten esim. Chat GPT:n haasteista ja hyödyistä lääketiedon hyödyntämisessä / Piia Rannanheimo ja Ville Valkonen ovat mukana pienryhmässä.

Aihetta käsitellään lääkkeisiin liittyen, ja tavoitteena on, että tekoäly tuottaisi tietoa luotettavista lähteistä (ei vain internetistä yleensä). Kaikki työryhmän jäsenet seuraavat tilannetta omalla toimialalla. Näkökulmana on käyttäjän tiedonsaanti, tavoitteena luotettavat ja ymmärrettävät tiedot.

5. Muut asiat

- Terveiset Koordinaatioryhmän kokouksesta 12.12.2023
  - *Kansallisen Lääkeinformaatioverkoston toimintasuunnitelma 2024–2026* on saatavilla [Lääkeinformaatioverkoston verkkosivuilta](#) (Fimea.fi)
  - [Linkki muistioon Innokylässä](#)
  - Nostot kokouksesta
    - Ohjeita turvalliseen lääkehoitoon oppaasta tehtyt ja hyväksytyt kolme tiivistelmää on käännetty pohjoissaameksi. Ne ovat mukana "Lääkkeen käyttäjän osallisuus" -työryhmän toimintasuunnitelmassa 2024–2026 ja tulevat olemaan Lääkehoidon päivän 2024 materiaalia. Tiivistelmien viestintäsuunnitelmaa on työstetty yhteistyössä mm. Lapin hyvinvointialueen edustajien kanssa. Verkoston voima on ollut suuri; on mm. löydetty innokkaita toimijoita, joihin on otettu yhteyttä ja pyydetty mukaan.
    - **Tehokas ja toimiva lääkeinformaatio hoitoketjun eri vaiheissa - tarkistuslista sai koordinaatioryhmän hyväksynnän** ja julkaistaan Lääkehoidon päivänä 2024. Työ on tehty "Käyttäjälähtöinen informaatio" -työryhmässä.
    - läkkään tukena yhteisellä lääkehoidon polulla -Lääkeinformaatiofoorumia 2023 seurasi kaiken kaikkiaan 441 henkilöä, yhtäaikaaisesti katsojia oli 184 henkilöä. Palautetta jätettiin valitettavan vähän, mutta se oli positiivista. Muistakaa hyödyntää [tekstitettyä tallennetta!](#)
- Lääkehoidon päivä 14.3.2024

Elina Ottela totesi että valmistelut ovat hyvällä mallilla. Paikallisia tapahtumia on koronapandemian jälkeen järjestetty niukasti, niitä erityisesti toivotaan lisää. Järjestettävät tapahtumat voi ilmoittaa esimerkiksi kokouksen chat-palstalle linkitettyyn Lääkehoidon Päivän viestintäsuunnitelmaan. Työryhmän jäseniä kehoitettiin kertomaan lääkehoidon päivästä omassa organisaatiossa ja miettimään, miten organisaatio osallistuu.

- Muistutettiin, että **Teams-työtila** on työryhmän käytössä. Ville järjestää pääsyn sinne myös uusille jäsenille. Työtilaan voi tehdä omia kanavia pienryhmille. Erityisesti digihoitopolusta toivotaan väliaikatietoja.

6. Seuraavat kokoukset

- Työryhmän kokous 2/2024: ti **19.3. klo 9-10.30**
- Kansallisen Lääkeinformaatioverkoston tavoitteet ja toiminta -**perehdytys** ti 6.2. klo 9-10: Teams-linkki Päivi Kivirannalta 12.12.2023
- Kansallisen Lääkeinformaatioverkoston yhteistapaaminen ti 13.2.2024 klo 13-15.30 Ilmoittautuminen [Tästä linkistä viimeistään 5.2.2024](#)
- Lääkehoidon päivä 14.3.2024
- Kokous 3/2024: to 23.5.2024 klo 14.00 – 15.30
- Kokous 4/2024: ti 17.9.2024 klo 9.00 – 10.30
- Kokous 5/2024: to 21.11.2024 klo 14.00 – 15.30

Aiheita ja vierailijoita (esimerkiksi muista työryhmistä) seuraaviin kokouksiin voi ehdottaa Essille.

7. Kolme nostoa kokouksesta

Toimintakertomus hyväksyttiin.

Lääkehoidon päivä 14.3.2024 - aktiivista osallistumista toivotaan.

Sairaala-apteekkien keskeisiä lääketiedon lähteitä ja työkaluja -materiaalia on ladattu jo yli 300 kertaa.

8. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja kiitti ryhmäläisiä aktiivisesta osallistumisesta vuoden ensimmäiseen kokoukseen ja päätti kokouksen 15:30.

LIITTEET

1. Työryhmän toimintakertomus 2021-2023 (16.1.2024)
2. Työryhmän toimintasuunnitelma 2024-2026 (21.11.2023)